

УТВЪРДИЛ:

Д-Р ГАЛЯ КОНДЕВА
МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

РАМКОВА УЧЕБНА ПРОГРАМА

ЗА СПЕЦИАЛНОСТ

ПСИХИАТРИЯ

2024 г.

1. Въведение

1.1 Наименование на специалността: **Психиатрия**

1.2 Дефиниция на специалността: Психиатрията е медицинска специалност, която изследва, диагностицира и лекува болни с психични и поведенчески разстройства.

1.3 Професионална квалификация на лицата, които имат право да се обучават по специалността: „лекар“

1.4 Продължителност на обучението: **4 (четири) години**

2. Учебен план (наименование на модулите/разделите и тяхната продължителност)
Теоретичното обучение включва 8 академични часа дневно, а практическото обучение се провежда на пълно работно време.

Раздел/Модул	Продължителност (в месеци)
Теоретично обучение Теми: Жизнен цикъл, теория на развитието, психопатология и патопсихология на психичната дейност. Невроанатомия, невробиология, неврогенетика. Класификация на болестите. Психиатрична нозология Основни клинични методи на изследване и диагностика в психиатрията. Биологична терапия Психологична терапия Лиезон психиатрия, психосоциална рехабилитация, ресоциализация, превенция и профилактика Психични разстройства, дължащи се на соматично заболяване. Разстройства със соматични симптоми. Психични разстройства, свързани със стрес. Тревожно разстройство. ОКР Афективни разстройства Психози – остри и хронични Органична психиатрия/невропсихиатрия Геронтопсихиатрия Личностови разстройства. Хранителни разстройства. Сексуални разстройства	1

Зависимости Съдебна психиатрия (Теоретичното обучение по Съдебна психиатрия се води от лекар със специалност по Съдебна психиатрия, определен от ръководителя на структурата, в която се провежда обучението) Разстройства в невроразвитието, клиничен ход, прогноза	
Практическо обучение* , разпределено в следните модули:	Общо 47
1. Модул Базисни умения** , които включват: - Преглед: клинични интервюта /оценъчни и самооценъчни скали/, изграждане на терапевтичен контакт, обобщение на клинични данни, водене на случай, терапевтичен процес - Психичен статус с всички компоненти - Лабораторни и образни изследвания в необходимия обем за диагнозата и диференциална диагноза	6
2. Клиничен опит , който включва следните модули: 1. Обща психиатрия, която включва: Болнично лечение Дневен стационар Рехабилитационно отделение 2. Консултативна психиатрия 3. Психиатрия в общността 4. Геронтопсихиатрия 5. Спешна психиатрия 6. Злоупотреба с алкохол и ПАВ 7. Съдебна психиатрия*** 8. Детска и юношеска психиатрия*** 9. Неврология*** 10. Обща медицина*** 11. Невроизобразяване***	Общо 41 12 10 1 1 3 2 4 4 4 4 4 2 1 1
Общо:	48 месеца (4 години)

* В рамките на раздел „Клиничен опит” специалистите представят „дълги” случаи и „кратки” случаи. По време на обучението специалистите трябва да подготвят 6 „дълги” случая (в писмен вид

да представят случаите, след като са ги проучили подробно, проследили са ги във времето и са направили вкл. и литературен преглед на проблема) и 7 „кратки“ случая (представяне в клиничната база по време на визитации и обсъждания с оценка на симптоми и синдроми). Съдебна психиатрия включва 1 дълъг случай и 3 кратки случая; участие в съдебно-психиатрична експертиза. Детска и юношеска психиатрия включва 1 дълъг случай и 3 кратки случая. Подготвените случаи се представят в писмен вид на ръководителя на специализацията и се издава удостоверение, което се представя заедно с другите документи за допускане до изпит. Ротацията е задължителен елемент и последователността ѝ се определя от индивидуалния план на специализанта.

**Провежда се в базата за обучение под ръководство

***Провежда се в база за обучение съответно по Съдебна психиатрия, Детска психиатрия, Нервни болести, Обща медицина и Образна диагностика.

3. Задължителни колоквиуми

1. Биологична терапия

Психологична терапия

Лиезон психиатрия, психосоциална рехабилитация, ресоциализация и превенция и профилактика

2. Тревожни разстройства. ОКР. Психични разстройства, дължащи се на соматично заболяване. Разстройства със соматични симптоми. Психични разстройства, свързани със стрес.

3. Афективни разстройства

4. Психози – остри и хронични

5. Органична психиатрия/невропсихиатрия. Геронтопсихиатрия.

6. Зависимости

7. Съдебна психиатрия

4. Знания, умения и компетентности, които специализантът следва да придобие

- Да познават етиологията, патогенезата и клиниката на психичните разстройства, засягащи всички възрасти и свързани с различни причини;

- Да познават честотата, разпространението, културалните и социодемографски особености на психичните разстройства; да познават програмите за обслужване, законодателството и етичните норми, свързани с човешките права;

- Да могат да диагностицират с помощта на психиатрично изследване, соматични прегледи и инструментални и лабораторни изследвания, да правят прогнози за хода и протичането на заболяванията;

- Да провеждат лечение с психофармакологични средства, с други биологични методи, с уточнен набор от психотерапевтични и рехабилитационни подходи;

- Да докладват случаи, да изготвят съдебно-психиатрични, трудови и други експертни документи, научни текстове, обзори и др.;
- Да се запознаят с научната литература в различните направления от медицината, психологията и социалните науки. При възможност да участват в научно-изследователски проекти;
- Да владеят и поддържат добро ниво на знания в областта на общата и фамилна медицина и заболяванията, водещи до висока и продължителна инвалидност;
- Умение да се провежда психиатричен преглед;
- Умение да се диагностицират психичните и поведенческите разстройства;
- Умение да се провежда съвременно лечение на психичните разстройства;
- Умение да се работи в мултидисциплинарен клиничен екип;
- Компетентност в добра клинична практика, диагностика, терапия и психосоциални интервенции на болни с психични разстройства;
- Компетентност в назначаване на необходимите изследвания и консултации и тяхната интерпретация;
- Компетентност за анализ и подбор на важна и актуална научна информация и прилагането на данните в практиката.

5. Конспект за държавен изпит за специалност

ОБЩА ЧАСТ

1. История на психиатрията. Развитие на идеи.
2. Теории на психичното развитие
3. Мозъчна функция, невротрансмитери и рецептори
4. Епидемиология и генетика на психичните болести
5. Методи за оценка в психиатрията: биологични (генетични, невроизобразяване), психологични (психодиагностични скали, структурирани интервюта и тестове)
6. Психиатрични класификации. МКБ – 10 и DSM-V
7. Антипсихотици
8. Антидепресанти
9. Бензодиазепини. Тимостабилизатори и антиконвулсанти.
10. Други немедикаментозни методи на лечение: електроконвулсивна терапия, транскраниална магнитна стимулация
11. Психотерапия
12. Психосоциална рехабилитация. Психопрофилактика и промоция на психичното

СПЕЦИАЛНА ЧАСТ

1. Шизофрения и налудни разстройства: епидемиология, етиология, клиника (симптоми), субтипове, диференциална диагноза, протичане и прогноза. Терапевтично поведение /болнично лечение, прием за оценка, обобщаване на клиничните данни, водене на случай, пренасочване/. Програми от грижи в болницата и общността.

2. Депресия: Епидемиология, етиология, клиника (симптоми), субтипове, диференциална диагноза, протичане и прогноза. Терапевтично поведение /болнично лечение, прием за оценка, обобщаване на клиничните данни, водене на случай, пренасочване/. Програми за грижи в болницата и общността.

3. Биполарно афективно разстройство: епидемиология, етиология, клиника (симптоми), субтипове, диференциална диагноза, протичане и прогноза. Терапевтично поведение /болнично лечение, прием за оценка, обобщаване на клиничните данни, водене на случай, пренасочване/. Програми за грижи в болницата и общността.

4. Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на ПАВ. Остра интоксикация. Вредна употреба. Синдром на зависимост. Абстинентно състояние. Терапевтично поведение /оценка, обобщаване на клиничните данни, водене на случай, пренасочване/. Програми за грижи в болницата и общността.

5. Тревожни разстройства (видове). Обсесивно-компулсивно разстройство. Паническо разстройство. Фобии. Конверзия, дисоциация, соматизация, реакция на тежък стрес и разстройства в адаптацията: епидемиология, етиология, клиника (симптоми), субтипове, диференциална диагноза, протичане и прогноза. Терапевтично поведение /оценка, обобщаване на клиничните данни, водене на случай, пренасочване/. Програми за грижи в болницата и общността.

6. Личностни и сексуални разстройства: епидемиология, етиология, клиника (симптоми), субтипове, диференциална диагноза, протичане и прогноза. Терапевтично поведение /оценка, обобщаване на клиничните данни, водене на случай, пренасочване/. Програми за грижи в болницата и общността.

7. Самоубийството при различните психични разстройства. Агресията в психиатрията и общността: епидемиология, етиология, клиника (симптоми), диференциална диагноза, протичане и прогноза. Терапевтично поведение /оценка, обобщаване на клиничните данни, водене на случай, пренасочване/.

8. Разстройства на хранителното поведение: епидемиология, етиология, клиника (симптоми), диференциална диагноза, протичане и прогноза. Терапевтично поведение /оценка, обобщаване на клиничните данни, водене на случай, пренасочване/. Програми за грижи в болницата и общността.

9. Емоционални и поведенчески разстройства в детска възраст. Епидемиология, етиология, клиника (симптоми), субтипове, диференциална диагноза, протичане и прогноза. Терапевтично поведение /оценка, обобщаване на клиничните данни, водене на случай, пренасочване/. Програми за грижи в болницата и общността.

10. Реакции на стрес /Пост-травматично стресово разстройство и др./. Психосоматични разстройства и лиезон психиатрия. Интердисциплинарен подход: епидемиология, етиология, клиника (симптоми), диференциална диагноза, протичане и прогноза. Терапевтично поведение /оценка, обобщаване на клиничните данни, водене на случай, пренасочване/. Програми за грижи в болницата и общността.

11. Органични, включително симптоматични психични разстройства. Деменция при болест на Алцхаймер. Съдова деменция. Други деменции: епидемиология, етиология, клиника (симптоми), диференциална диагноза, протичане и прогноза. Терапевтично поведение /оценка, обобщаване на клиничните данни водене на случай, пренасочване/. Програми за грижи в болницата и общността.

12. Съдебна психиатрия: вменяемост, дееспособност, задължително и принудително лечение.